Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Asiantuntijalausunto
Ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos
Penina Blankett

24.9.2026

Maa- ja metsätalousvaliokunta (2.10.2026)

Asia: E 48/2026 /2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2027 ja asetuksen 2025/202 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) julkaisi 29.5.2026 tieteelliset suositukset Itämeren kalakantojen TAC:eista (TAC = *Total allowable catch= suurin sallittu saalis)* vuodelle 2027. Komission ehdotus Itämeren vuoden 2027 TAC:eista ja kalastuskiintiöistä annettiin 24.8.2026.

Suomen kannalta keskeisimmät ehdotukset liittyvät lohen, silakan, kilohailin, punakampelan sekä itäisen ja läntisen turska kantojen TAC:hin. Ympäristöministeriö pitää ICES:in antamia suosituksia hyvinä ja esittää, että niitä tulee pääsääntöisesti noudattaa kun päätetään vuoden 2027 kalakantojen kalastuskiintiöistä /TAC:eista.

Ympäristöministeriö pitää useiden Itämeren kalakantojen tilan kehitystä huolestuttavana. Kalakantojen heikentynyt tila kuvastaa laajemmin Itämeren ekosysteemin heikkoa tilaa ja sitä, että ympäristömuutosten vaikutukset näkyvät ravintoverkon eri tasoilla.

Ympäristöministeriö korostaa, että Itämereen kohdistuu samanaikaisesti useita ihmistoiminnasta aiheutuvia paineita, kuten ravinnekuormitusta, merituulivoiman rakentamista, vesiviljelyä, rakentamista ja ruoppauksia. Nämä tekijät voivat heikentää meriluonnon monimuotoisuutta sekä vaikuttaa kalakantojen elinympäristöihin, lisääntymiseen ja ravintoverkkojen toimintaan. Tämän vuoksi kalakantojen hoidossa ja kalastusmahdollisuuksia koskevassa päätöksenteossa tulee nykyistä paremmin huomioida eri toimintojen yhteisvaikutukset eli kumulatiiviset vaikutukset.

Kalastuksen lisäksi myös muut kalakantoihin kohdistuvat ympäristöpaineet on otettava huomioon arvioitaessa kalakantojen tilaa ja niiden pitkän aikavälin elpymismahdollisuuksia. Varovaisuusperiaatteen ja ekosysteemilähtöisen lähestymistavan soveltaminen on keskeistä Itämeren kalakantojen ja meriluonnon tilan parantamiseksi.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen osalta ympäristöministeriö tukee esillä olevaa esitystä enintään 30 000 lohen kiintiöstä (kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen) merialueella. Vähennysten jälkeen TAC olisi korjattuna 25 537 lohta (josta Suomen osuus olisi 6 599). Ympäristöministeriö tukee myös sitä, että Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti. Ympäristöministeriö voi myös tukea ehdotusta, jonka mukaan Suomi pyrkisi vaihtamaan enintään 6000 lohta lisää muilta jäsenvaltiolta sekä siirtää vuoden 2026 käyttämättömät lohikiintiöt vuodelle 2027. Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°30´N eteläpuolella ja 59°30´N pohjoispuolella neljän merimailin ulkopuolella kiellettäisiin sekä lohen kaupallinen että vapaa-ajankalastus kokonaan. Samanaikaisesti ympäristöministeriö haluaa korostaa jo alussa esitettyä huolta Itämeren tilasta ja sen vaikutuksista ravintoverkkoihin ja sitä kautta myös kalakantoihin. Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan ja valvotaan tehokkaasti.

Suomenlahden lohen osalta ympäristöministeriö tukee esitystä, jonka mukaan Suomenlahden lohen EU TAC olisi sama kuin vuonna 2026. Tämänkin osalta tulee huomioida alussa esitetty huoli Itämeren tilasta ja vaikutuksista kalakantoihin ja varovaisuusperiaate. ICESn neuvon mukaisesti kalastuspaine tulisi kohdistua istutettuihin eväleikattuihin lohiin ja harkita alueellisia ja ajallisia sääntelyjä.

Pohjanlahden silakan osalta ympäristöministeriö voi tukea esitystä, jonka mukaan vuoden 2027 TAC vahvistetaan ICES:n neuvon mukaisesti tasolle 80 767–90 391 tonnia, ensisijaisesti vaihteluvälin alarajaa painottaen. Lisäksi ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että tutkimusta jatketaan ja kehitetään siten, että se tuottaa entistä luotettavampaa tietoa Pohjanlahden silakkakannan tilasta ja parantaa siten ICES:n tieteellisen neuvon perustaa. Kannan hoidossa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja seurata kannan kehitystä tiiviisti. Mikäli kannan tila heikkenee, on oltava valmius ryhtyä lisätoimenpiteisiin, mukaan lukien kalastuksen keskeyttäminen tarvittaessa.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan osalta ympäristöministeriö tukee ICESin ehdottamaa TAC tasoa sekä kutualueiden kolmen kuukauden rauhoitusajan jatkamista.

Riianlahden silakan osalta ympäristöministeriö tukee ICESin ehdottamaa TAC-tasoa, jonka osalta olisi hyvä pyrkiä lähemmäksi vaihteluvälin alarajaa..

Läntisen silakkakannan osalta ympäristöministeriö kannattaa ICESin neuvonmukaista nollasaalista.

Kilohailin osalta ympäristöministeriö voi tukea esillä olevaa esitystä.

Itäisen turskakannan osalta ympäristöministeriö tukee nollasaaliin jatkamista vuonna 2027 kannan erittäin heikon tilan vuoksi eli turskalle asetetaan ainoastaan sivusaalis TAC. Samoin ympäristöministeriö tukee kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla 24–26. Samoin troolikalastuksen valvontaa turskan lisääntymisalueilla tulee tehostaa. Sivusaaliiksi jääviä turskia tulisi voida kohdennetusti käyttää tutkimukseen, jotta voidaan seurata turskakannan kehitystä. Toisena vaihtoehtona voisi sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muita kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2024–2025 koskevan ratkaisun mukaisesti. Ympäristöministeriöllä ei ole vahvaa kantaa kummankaan ratkaisun puolesta, edellytyksenä on kuitenkin, että tällainen kalastus ei saa vaarantaa turskankannan elpymistä.

Läntisen turskakannan osalta ympäristöministeriö tukee komission nollasaaliin jatkamista vuonna 2027.

Punakampelan osalta ympäristöministeriö tukee komission ehdottamaa TAC-tasoa. Kalastuksen tulee kuitenkin jatkua siten, ettei se vaaranna turskakantojen elpymistä tarpeettoman suuren sivusaaliskuolleisuuden kautta. Tästä syystä punakampelan kalastukseen liittyvien teknisten ja alueellisten rajoitusten vaikutuksia tulee seurata ja tarvittaessa vahvistaa.

Meritaimenen osalta ICES toteaa neuvossaan, että meritaimeneen kohdistuvaa kalastusta tulisi vähentää luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi Ympäristöministeriö kannattaa sitä, että meritaimenen kalastuskieltoa jatketaan myös vuonna 2027 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoilta mitattuna.